

Handläggare
Petter Jonsson
Telefon: 08-50829745

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2016-04-12 p.14

Rapport: Gemensam provtagning inom livsmedelkontrollen i Stockholms län 2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna anmälan av rapporten
2. Överlämna rapporten till Livsmedelsverket och Miljösamverkan Stockholms Län

Daniel Selin
Avdelningschef

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Sammanfattning

EU-kommissionens speciella kontor för livsmedels- och veterinära frågor (FVO), har vid flera revisioner påtalat att de svenska kontrollmyndigheterna tar för få prover på livsmedel och kommunerna inom Stockholms län tillsammans med Nyköping har bedömt att de behöver planera och strukturera sin provtagning av livsmedel. Detta ledde till ett gemensamt provtagningsprojekt.

Totalt har projektet genererat 371 prover under 2015. Därmed kan länets kommuner anses använda provtagning som en del av sin kontroll. Andelen prover med avvikelse var 60 av 371. Motsvarande siffror för enbart Stockholms kommun var 35 av 231 prover.

Detta var första året denna typ av gemensamt provtagningsprojekt genomfördes. Många av provtagningsaktiviteterna har varit bra, även om det finns förbättringsområden inför kommande års projekt. Bland dessa kan nämnas att provtagningsaktiviteterna inte bör vara för många, provtagningsinstruktionerna måste bli tydligare och det måste finnas ett tydligare syfte med varje protagningsaktivitet.

Bakgrund

I syfte att samverka regionalt inom livsmedelskontrollen bildades gruppen SILK (Samverkan i livsmedelskontrollen) hösten 2014. Gruppen skulle gemensamt genomföra kontrollprojekt och genom samverkan stärka livsmedelskontrollen regionalt. Ett av de uppdrag som SILK beslutade om var en gemensam provtagningsplan som innefattar både den ordinarie provtagningen och specifika provtagningsprojekt som alla kommuner inom SILK kan vara med på. Stockholm fick i uppdrag att ta fram provtagningsplanen och koordinera arbetet.

Planen som togs fram skulle gälla för 2015 och hur många prover som varje enskild kommun skulle bidra med skulle främst styras av kommunens storlek.

Målsättningen var att samla regionens provtagning i en plan få ett bättre statistiskt underlag och därigenom kunna dra bättre slutsatser. Arbetet med en gemensam provtagningsplan väntades dessutom gynna samarbetet inom kontrollen.

Genomförande

SILK beslutade att följande provtagningsaktiviteter skulle genomföras 2015:

- Näringsvärdesanalyser på livsmedel för särskilda näringsändamål, sportprodukter, livsmedel för viktminskning och livsmedel för speciella medicinska ändamål
- Artanalyser av fisk som säljs i butiker, på fiskanläggningar eller i restauranger
- Artanalys kött i sammansatta produkter som säljs i butiker
- Artanalys och analys av fettalt för butiksmald köttfärs
- Analys av medium rare-hamburgare på restauranger och köttanläggningar avseende enterohemorragisk E.coli (EHEC) serotyp O157, en typ av tarmbakterie som är kraftigt sjukdomsframkallande och orsakar interna blödningar hos den som insjuknar.
- Innehåll av läkemedel i potensmedel (genomförs tillsammans med LäkeMedelsverket)
- Tungmetaller i växtbaserade kosttillskott och PWO ("pre-work outs" - kosttillskott som ska intas före träning)
- Listeria i ätfärdiga kylda livsmedel som säljs i butiker

Dessa aktiviteter, tillsammans med Livsmedelsverkets provtagningsprojekt 2015, utgjorde i flera fall hela kommunens provtagningsplan. I Livsmedelsverket provtagningsprojekt valde varje kommun själva huruvida de ville delta eller ej och själva sammanställandet av resultaten ansvarade Livsmedelsverket för.

Resultat

Eftersom provtagningen gjordes inom SILK så ingår merparten av Stockholms läns kommuner samt Nyköping i den samlade provtagningen som gjordes.

Resultat för hela SILK:

- 371 prover togs.
- 60 av dessa bedömdes vara med avvikelse.
- 3 av avvikelserna ledde till att den produkt som provtogs sedan förbjöds.

Resultat som gäller Stockholms kommun:

- 231 av proverna togs i Stockholms stad
- 35 av dessa bedömdes vara med avvikelse.
- 2 av saluförbud fattades av miljö- och hälsoskydds nämnden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Enligt FVO tar Svenska myndigheter prover på för få livsmedel och provtagningen har heller inte utförts på rätt sätt. Att gemensamt planera och genomföra provtagning av livsmedel i Stockholms län tillsammans med Nyköping är ett steg mot att regionalt åtgärda de rekommendationer som Sverige fått från FVO.

Resultatet av projektet visar att kommunerna genom att strukturera och planera provtagning tillsammans kan få ett stort resultatunderlag att utvärdera. Genom att flera myndigheter arbetat tillsammans samlat analyserna bedöms det statistiska underlaget vara större än vad varje kommun ensamt skulle ha fått. Att göra samma provtagning i flera kommuner inom samma region gör också att företagen i regionen får en mer likvärdig kontroll än de annars skulle ha fått.

Merparten av de provtagningsaktiviteter som har genomförts har fungerat som ett värdefullt komplement till inspektioner och revisioner som utförts. Resultaten som provtagningen har gett har kunnat användas på ett meningsfullt sätt.

Resultaten från projektet visar att det finns ett värde i att fortsatt samarbeta över kommungränserna och att även fortsättningsvis

genomföra gemensam provtagning. Några av de slutsatser som kunnat dras av projektet är att provtagningsinstruktionerna bör vara tydligare och medföljas av en vägledning för sanktionsbeslut som följd av provtagning där resultaten avviker från lagstiftningen. Den gemensamma planen för provtagning bör uppdateras årligen och varje provtagningsaktivitet ska, för att vara meningsfull, motiveras med ett tydligt syfte som kompletterar de inspektioner och revisioner som utförs. Det är viktigt att varje provtagning medföljs av en plan för hur resultaten bör hanteras av kontrollmyndigheten.

Miljöförvaltningens fortsatta arbete med provtagning av livsmedel bör därmed bedrivas genom fortsatt samarbete mellan myndigheter och analyser av produktinnehåll.

Slut

Bilagor

1. Rapport ”Gemensam provtagning för samverkan inom livsmedelskontrollen i Stockholms län (SILK) 2015”